

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน
ประจำปี ๒๕๖๔

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลแสงพัน เป็นหนึ่งใน ๑๖ ตำบลของอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากอำเภอลำปลายมาศ ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน ตั้งอยู่เลขที่ ๒๙๙/๑ หมู่ที่ ๑๐ บ้านสีเหลี่ยมเจริญ ตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลทะเลเม่นชัย	อำเภอลำปลายมาศ	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลลุมพุก	อำเภอเมือง	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลกระสัง	อำเภอเมือง	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองบัวโคก	อำเภอลำปลายมาศ	จังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทั่วไปของตำบลแสงพัน เป็นพื้นที่ราบโล่ง สภาพเป็นดินร่วนปนทราย มีลำห้วยและหนองน้ำสาธารณะผ่านพื้นที่ตำบล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์ **มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๖.๕๓๗.๕๐ ไร่หรือประมาณ ๕๘.๕๖ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นจำนวน ร้อยละ ๑๗.๒๒ ของพื้นที่ทั้งหมดในอำเภอลำปลายมาศ**

ลักษณะภูมิอากาศ

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะอากาศขึ้นอยู่กับฤดูกาลควบคุมของปัจจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ภูมิอากาศในจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ ๓ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม มีอุณหภูมิสูงสุด ๓๙-๔๐ องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม - กันยายน เนื่องจากมีเทือกเขาพนมดงรักขวางกั้นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงได้รับปริมาณน้ำฝนไม่มากนัก

- ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนตุลาคม - มกราคม มีอากาศหนาว และแห้งแล้ง อุณหภูมิต่ำสุด ๑๑ องศาเซลเซียส (อ้างอิงแหล่งที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาอุทกบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์)

ลักษณะของดิน ในพื้นที่เป็นดินเหนียวร่วนปนทราย เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชทางการเกษตร เช่น ข้าว พืชเศรษฐกิจอื่นๆ ฯลฯ

ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร (ข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลัง ๓-๕ ปี และการคาดการณ์ในอนาคต)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร					
		ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	๒๕๖๔
๑	บ้านโคกใหม่	๓๖๓	๓๕๓	๓๕๕	๓๖๒	๓๗๗	๓๗๘
๒	บ้านหนองระนาม	๓๙๗	๓๙๕	๔๐๔	๔๐๐	๓๙๔	๓๙๗
๓	บ้านหนองสรวง	๕๖๒	๕๗๑	๕๗๐	๕๘๓	๕๙๓	๕๙๓
๔	บ้านหนองผักโพด	๖๓๘	๖๕๐	๖๕๔	๖๖๔	๖๕๗	๖๕๙
๕	บ้านหนองตาต้ามุ่ง	๕๗๘	๕๘๑	๕๘๑	๕๘๓	๕๘๒	๕๘๕
๖	บ้านบุชีเหล็ก	๙๔๑	๙๕๔	๙๕๘	๙๖๒	๙๗๔	๙๗๔
๗	บ้านแสงพัน	๖๗๘	๖๗๕	๖๗๔	๖๖๓	๖๖๘	๖๖๕
๘	บ้านหนองตาเหล่า	๒๙๐	๒๘๗	๒๘๖	๒๘๗	๒๘๓	๒๘๑
๙	บ้านสี่เหลี่ยมน้อย	๑,๐๗๔	๑,๐๗๕	๑,๐๗๒	๑,๐๗๗	๑,๐๘๓	๑,๐๗๙
๑๐	บ้านสี่เหลี่ยมเจริญ	๑,๐๔๒	๑,๐๕๐	๑,๐๕๓	๑,๐๔๑	๑,๐๓๓	๑,๐๒๗
๑๑	บ้านบุชีเหล็กใหม่	๕๖๖	๕๗๕	๕๘๐	๕๗๘	๕๗๖	๕๗๗
๑๒	บ้านบุก้านตง	๒๘๔	๒๙๒	๒๙๕	๒๙๓	๓๐๓	๓๐๗
๑๓	บ้านสามเขย	๒๕๕	๒๖๖	๒๖๙	๒๗๒	๒๗๙	๒๘๒
๑๔	บ้านแสงพันพัฒนา	๓๗๔	๓๖๑	๓๖๗	๓๖๘	๓๖๘	๓๖๖
๑๕	บ้านโคกใหม่พัฒนา	๔๒๕	๔๔๔	๔๓๖	๔๓๓	๔๔๓	๔๔๓
๑๖	บ้านบุก้านตงพัฒนา	๒๗๘	๒๙๐	๒๙๑	๒๘๘	๒๘๖	๒๘๔
๑๗	บ้านบุชีเหล็กใหม่พัฒนา	๕๑๖	๕๒๖	๕๒๘	๕๓๔	๕๒๗	๕๓๐
	รวม	๙,๒๖๑	๙,๓๐๒	๙,๓๗๓	๙,๓๔๕	๙,๔๒๘	๙,๔๒๗

ความหมายของภูมิปัญญาไทย

จากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการต่างๆซึ่งครอบคลุมคำว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านภูมิ ปัญญาชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยได้ให้ความหมายพอสรุปได้ดังนี้

ภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน(PopularWisdom)หมายถึงองค์ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมาอันเป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงแก้ปัญหาการปรับตัว เรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่เพื่อการดำรงอยู่รอดของเผ่าพันธุ์จึงตกทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของธรรมชาติเผ่าพันธุ์หรือเป็นวิถีของชาวบ้าน(ยิ่งยงเทาประเสริฐ)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงกระบวนการที่คนที่มีต่อตนเองต่อโลกและสิ่งแวดล้อมซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานคาสอนทางศาสนาคติจารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละสมัยทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขในส่วนที่เป็นชุมชนและปัจเจกบุคคลซึ่งกระบวนการที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกได้ ๓ ลักษณะคือ

- ๑.ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม
- ๒.ภูมิปัญญาเกี่ยวกับสังคมหรือการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
- ๓.ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือประกอบอาชีพที่มีลักษณะมุ่งเน้นระบบการผลิตเพื่อตนเอง

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ในด้านต่างๆของการดำรงชีวิตของคนไทยที่เกิดจากการสะสม ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมประกอบกับแนวความคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาต่างๆของตนเองจนเกิดหลอมตัวเป็นแนวคิดในการแก้ไขปัญหาที่เป็นลักษณะของตนเองที่สามารถพัฒนาความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลสมัยในการแก้ปัญหาของการดำรงชีวิต

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้แบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๑๑ สาขาดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม
๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
๓. สาขาการแพทย์แผนไทย
๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
๖. สาขาสวัสดิการ
๗. สาขาศิลปกรรม
๘. สาขาการจัดการองค์กร
๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม
๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี
๑๑. สาขาการศึกษา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลแสงพัน

ประจำปี ๒๕๖๔

๑. ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งสามารถพึ่งพาตนเองได้ในสถานการณ์ต่าง เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน

ปราชญ์ชาวบ้าน นายหนุนา ศรีทัพไทย

อายุ ๕๖ ปี

บ้านเลขที่ ๒๑๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ
จังหวัดบุรีรัมย์

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ “โคกหนองนาโมเดล”

การทำเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกข้าว พืชสวนครัว บ่อเลี้ยงปลา

๒. ด้านอุตสาหกรรม การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย และประหยัด อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ เช่นการทำเครื่องเรือนจากไม้ การทอผ้า ทอเสื่อ การทำเครื่องจักสาน

ปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น (การจักสาน) คุณตาทองคำ จันทลงาม
บ้านเลขที่ 146 หมู่ 10 ตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ความรู้ความสามารถ ด้านการจักสานเครื่องมือเครื่องใช้จากไม้ไผ่

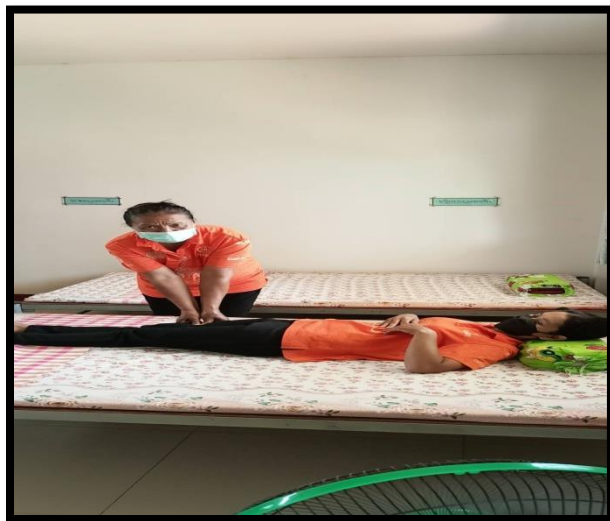

๓. ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรที่อยู่หลากหลาย อาทิ การใช้ใบกระเพราแก้ขับลม ท้องอืด ท้องเฟ้อ การนวดแผนโบราณและการประคบที่ใช้สมุนไพรประกอบการนวด การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน

ปราชญ์ชาวบ้านนางสุวรรณ เจริญฤทธิ์ บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ ๙ ตำบลแสงพัน

อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ความรู้ความสามารถ การนวดแผนโบราณและการประคบที่ใช้สมุนไพรประกอบการนวด

๔. ด้านอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นบ้าน การทำขนมไทย
ปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น (การทำขนมไทย) คุณยายนันทา กลิ่นนางรอง
บ้านเลขที่ 91/2 หมู่ 9 ตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ความรู้ความสามารถ ด้านการทำขนมไทยโบราณ

